

ऋणनिर्देश

शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्. फिल्. (शिक्षणशास्त्र) या पदवीच्या पूर्ततेसाठी संशोधन कार्याकरिता "नकाशा संबंधित संचांचा विद्यार्थ्यांच्या नकाशावाचन कौशल्य संपादणुकीवर होणाऱ्या परिणामाचा अभ्यास" हा माझ्या लघुशोधप्रबंधाचा विषय आहे.

संशोधन कार्य पार पाडताना आवश्यक असणारी प्रेरणा जिद्ध निर्माण करणारे मार्गदर्शक प्राचार्य डॉ. एम्. एल्. जाधव यांनी मला संशोधन कार्यात आपुलकीने, निरपेक्षवृत्तीने आणि परब्रह्मउपणे मार्गदर्शन केले त्याबद्दल त्यांचा मी अंत्यत ऋणी आहे. तसेच आज्ञाद शिक्षणशास्त्र महाविद्यालयातील प्रा. डॉ. कुंभार, प्रा. सौ. जाधव, प्रा. धोंडगे, प्रा. पाटील यांचेही मार्गदर्शन मला मिळाले. त्याचप्रमाणे महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल श्री. गोडसे सर व श्री. बाबर यांचेही मला सहाकार्य मिळाले. त्या सर्वांचा मी आभारी आहे.

सदर संशोधन विषयाचा अभ्यास करण्यासाठी मी सेवा करीत असलेल्या कला व वाणिज्य महाविद्यालय, सातारा चे प्राचार्य डॉ. यशवंत पाटणे यांनी परवानगी दिली. मला संशोधन कार्यास सतत प्रोत्साहन दिले आणि मार्गदर्शन केले याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे. मला नेहमीच मार्गदर्शन करणारे आमच्या महाविद्यालयाचे कार्यालयीन अधीक्षक आदरणीय श्री. बी. के. गाढवे सर यांचेही संशोधनास सहकार्य मिळाले. याबद्दल मी त्यांचा ऋणी आहे.

माझ्या या संशोधन कार्यात मला मार्गदर्शन करणारे प्रा. एल्. जी. देशमुख, प्रा. डॉ. सुधीर इंगळे याशिवाय माझे ज्येष्ठ सहकारी प्रा. कोरडे, प्रा. नाईक, प्रा. साळुंखे, प्रा. कुलकर्णी, प्रा.

सौ. पी. सी. पाटील यांचे सहकार्य आणि प्रोत्साहन मिळाले. तसेच माझे मित्र व माझे सहकारी प्रा. विजय पवार, प्रा. उत्तमराव पाटील, प्रा. रतन वंजारे, प्रा. रविंद्र चव्हाण, प्रा. विकास काळे, प्रा. संजय तोडकर, प्रा. आनंदराव शिंदे यांचेही मला सहकार्य मिळाले. तसेच प्रा. सौ. गायकवाड-निकम, प्रा. सौ. बोटे-जाधव, प्रा. सौ. कदम-सराटे व प्रा. सौ. साळुंखे यांचेही याकामी मला सहकार्य मिळाले. तसेच महाविद्यालयाचे ग्रंथपाल एल्. ए. पाटील, कार्यालयीन कर्मचारी श्री. आनंदराव काटकर, श्री. संजय जाधव यांचे सहकार्य मिळाले. तसेच माझे एम्. फिल्. चे सहकारी आणि मित्र प्रा. संदीप जाधव यांनीही मला वेळोवेळी मदत केली. तसेच प्रा. आनंद शिंदे, सौ. मीना भोईटे, यांचेही मला सहकार्य मिळाले. तसेच प्रा. गायकवाड व प्रा. श्रीपाद कामत यांनी तज्ञ विषय शिक्षक म्हणून मला मार्गदर्शन केले त्याबद्दल मी या सर्वांचा ऋणी आहे.

शेवटी मी हे संशोधनाचे कार्य माझ्या आई-वडीलांच्या आशीर्वादाने आणि माझी पत्नी सौ. संगिता भोईटे, कन्या कु. स्वप्नगंधा आणि मुलगा चि. अविष्कार या सर्वांनी मला माझ्या कौटुंबिक जबाबदारीतून मोकळीक दिल्यानेच पूर्ण करू शकलो त्याबद्दल मी त्यांचा मनःपूर्वक आभारी आहे.

या लघुशोधप्रबंधासाठी आवश्यक नकाशासंबंधित संचांचे संगणकीय प्रोग्रॅम्सची निर्मिती व लघुशोधप्रबंधाचे टायपिंग अचूक व सुबक करून त्यास मोहक रूप देवून, वेळेत काम पूर्ण करून दिल्याबद्दल मी श्री. सचिन हुदले व श्री. गणेश कोरे यांचे आभार मानतो.

- श्री. भोईटे संजय माधवराव

कोष्टक सूची

कोष्टक क्र.	कोष्टकाचे शिर्षक	पृष्ठ क्र.
३.१	नकाशा या घटकावरील नकाशासंबंधित संचांच्या अध्यापनाचे नियोजन	६३
३.२	भू-उठाव या घटकावरील नकाशासंबंधित संचांच्या अध्यापनाचे नियोजन	६५
३.३	स्थलनिर्देशक नकाशा या घटकावरील नकाशासंबंधित संचांच्या अध्यापनाचे नियोजन	६५
३.४	हवेची स्थितीमापक उपकरणे व हवेची स्थितीदर्शक नकाशे या घटकावरील नकाशासंबंधित संचांच्या अध्यापनाचे नियोजन	६६
३.५	चाचणी वेळापत्रक	६९
४.१	भूगोल विषयातील नकाशावाचन कौशल्याचे प्रकल्पपूर्व चाचणीतील प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांच्या प्राविण्याची तुलना	७६-७७
४.२	भूगोल विषयातील नकाशावाचन कौशल्य संपादणुकीचे प्रकल्पोत्तर चाचणीतील प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांच्या प्राविण्याची तुलना	७८-७९
४.३	भूगोल विषयातील नकाशावाचन कौशल्य संपादनाचे प्रकल्पोत्तर चाचणीतील प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांच्या प्राप्तांकांची वारंवारिता सारणी	८१
४.४	प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांचे प्रकल्पोत्तर चाचणीतील नकाशावाचन कौशल्य संपादनाच्या तपासणीतील t परीक्षिकेचा वापर	८५

आकृती सूची

आकृती क्र.	आकृतीचे शिर्षक	पृष्ठ क्र.
४.१	भूगोल विषयातील नकाशावाचन कौशल्य संपादनाचे प्रकल्पोत्तर चाचणीतील प्रायोगिक गट व नियंत्रित गट यांच्या प्राप्तांकांच्या वारंवारितेचा आलेख	८३
५.१	संशोधन प्रक्रिया आराखडा दर्शविणारी ठळक आकृती	९०